

Jaarverslag 2021

Inhoudsopgave

Jaarverslag 2021	1
Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	3
Visie en missie	3
2. Ontwikkelingen en resultaten	5
2.1 Politieke context	5
2.2 Inzet en resultaten MVO Platform	9
2.3 Ontwikkelingen Platform	13
4. Financieel overzicht	15
Bijlage I – Lijst deelnemende organisaties 2021	17

1. Inleiding

Visie en missie

Het MVO Platform streeft ernaar haar visie (strategieplan 2021-2025) te realiseren: 'een wereld waarin bedrijven over de hele keten verantwoordelijkheid nemen voor de effecten van hun activiteiten op sociaal, mensenrechten en ecologisch gebied, daarover verantwoording afleggen en de dialoog aangaan met belanghebbenden.' Het MVO Platform heeft zich tot missie gesteld om bij te dragen aan het realiseren van deze visie door middel van het nastreven van twee doelen:

1. Een sterk maatschappelijk middenveld gericht op het verbeteren van het gedrag en het beleid van bedrijven en op beter overheidsbeleid voor MVO.
2. De Nederlandse overheid vervult een ambitieuze en effectieve rol, ook internationaal, middels een doordachte mix van vrijwillig en verplichtend beleid, waardoor bedrijven zowel ter verantwoording kunnen worden geroepen als actief worden gestimuleerd om maatschappelijk verantwoord te ondernemen.

Zie het strategieplan 2021-2025 voor een uitgebreide omschrijving van de doelen en subdoelen.

In onderstaande tabellen is weergegeven welke doelen en indicatoren het MVO Platform zichzelf heeft gesteld voor 2021 om aan bovengenoemde doelen bij te dragen. Hoofdstuk 2 gaat in op de politieke context en de lobbyresultaten van het MVO Platform, gevolgd door de interne ontwikkelingen en resultaten. Een overzicht van de meer kwantitatieve resultaten is te vinden in het activiteitenoverzicht in hoofdstuk 3. Tot slot staat in hoofdstuk 4 de financiële rapportage van het MVO Platform voor 2021.

Uitwerking doel 1 – Een sterk maatschappelijk middenveld

Subdoelen	Indicatoren
Platformleden beschikken over de benodigde kennis, informatie, expertise en netwerk om effectief om overheden en bedrijven effectief te beïnvloeden.	Platformleden zijn tevreden over de kennis, informatie, expertise en netwerk die zij ontvangen vanuit het MVO Platform. Hierin staan de vernieuwde politieke context en ontwikkelingen, o.a. beïnvloed door het nieuwe kabinet, centraal.
Platformleden vergroten hun slagkracht doordat zij beschikken over het juiste netwerk, informatie en faciliteiten om kansen voor samenwerking en afstemming met andere platformleden te gebruiken en duplicatie van werk voorkomen.	Platformleden herkennen en gebruiken de kansen voor samenwerking met andere platformleden en voorkomen duplicatie van werkzaamheden.
In 2021 wordt speciale aandacht besteed aan de uitwisseling en afstemming met betrekking tot wetgeving, toezicht en de doordachte mix aan MVO-maatregelen. Ook de evaluatie van de IMVO-convenanten staat centraal. De inhoud van bijeenkomsten worden gedurende het jaar in overleg met leden bepaald en zijn afhankelijk van politieke ontwikkelingen en prioriteiten.	Platformleden zijn bekend met de verschillende (mogelijke) strategieën van bedrijf beïnvloeding die door leden van het MVO Platform worden gebruikt, herkennen complementariteit en stemmen af waar dit wenselijk is.

Uitwerking doel 2 – Ambitieuw en effectief overheidsbeleid

Subdoelen	Indicatoren
<p>Het MVO Platform weet haar positie als gesprekspartner van het kabinet, Kamerleden en ministeries te behouden en te versterken, voorafgaand, tijdens en vooral na de Tweede Kamerverkiezingen in maart.</p> <p>Due diligence wetgeving en ambitieus MVO-beleid wordt opgenomen in het regeerakkoord.</p> <p>In Nederland wordt MVO-wetgeving niet op de lange baan geschoven: er wordt parallel aan de EU-route gewerkt aan <i>bouwstenen</i> voor wetgeving.</p> <p>Daarnaast worden ook de andere beleidsinstrumenten in de doordachte mix doorontwikkeld en verbeterd, waaronder onder anderen sectorale samenwerking, maatschappelijk verantwoord inkopen en mvo-voorwaarden voor overheidssteun.</p> <p>De Nederlandse overheid ontwikkelt een ambitieus NAP met als doel dat de Nederlandse overheid hiermee de UNGP's volledig implementeert met concrete doelstellingen, ook op de derde pijler.</p> <p>De overheid wordt voorstander van verbetering van het MVO-normenkader op een aantal onderwerpen, zoals klimaat, gender, dierenwelzijn en landrechten.</p>	<p>De MVO-dialoog met het MVO Platform en met VNO-NCW wordt voortgezet, op basis van de ervaringen en geleerde lessen uit 2020.</p> <p>(Nieuwe) woordvoerders MVO zijn bekend met de standpunten van het MVO Platform en refereren hiernaar of zijn in contact met het MVO Platform</p> <p>Relevante bewindspersonen, experts, organisaties en welwillende bedrijven zijn op de hoogte van de internationale ontwikkelingen en de standpunten van het MVO Platform op het gebied van</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Due diligence wetgeving, smart-mix en toezicht. ○ De tekortkomingen van het huidige NAP en de suggesties voor verbeteringen van het MVO Platform, waarbij internationaal geleerde lessen zijn meegenomen. ○ Ervaringen IMVO-convenanten en input sectorale samenwerking ○ Maatschappelijk verantwoord inkopen ○ MVO-voorwaarden bij overheidssteun, specifiek bij EZK.

2. Ontwikkelingen en resultaten

Dit hoofdstuk begint met een beschrijving van de politieke context en ontwikkelingen in 2021, gevolgd door de resultaten van het werk van het MVO Platform. Een overzicht van alle activiteiten in 2021 is te vinden in hoofdstuk 3.

2.1 Politieke context

2021 was een historisch jaar wat betreft het Nederlandse overheidsbeleid voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Zowel het kabinet als de coalitiepartijen spraken zich in december 2021 uit voor de invoering van wetgeving voor maatschappelijk verantwoord ondernemen in Nederland. Nadat de Europese Commissie de publicatie van het voorstel voor een EU-richtlijn voor due diligence in december opnieuw vertraagde, besloot toenmalig minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking Tom de Bruijn (D66) dat Nederland lang genoeg had gewacht op Europa en nu zelf het heft in handen zou nemen: "Hoewel ik persoonlijk de hoop zeker nog niet heb opgegeven dat er een Europees voorstel komt, vind ik wel dat wij nu op het punt zijn beland dat we aan nationale wetgeving moeten gaan werken."¹ De minister haalde drie redenen voor zijn besluit aan: (1) met de invoering van nationale wetgeving zou Nederland de druk op de Europese Commissie op kunnen voeren; (2) Nederland verliest zo geen tijd meer, ook als de Europese Commissie later toch met een voorstel komt en (3) de onhoudbaarheid van het niet-uitvoeren van de in mei 2019 aangenomen Wet Zorgplicht Kinderarbeid.

Twee weken later werd het heuglijke nieuws bevestigd in het coalitieakkoord van de VVD, D66, CDA en ChristenUnie. Het kabinet-Rutte IV gaat Nederlandse wetgeving voor Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO) invoeren en zich inzetten voor Europese due diligence-regelgeving: "*Nederland bevordert in de EU de internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen wetgeving (IMVO) en voert nationale IMVO-wetgeving in die rekening houdt met een gelijk speelveld met de omliggende landen en implementatie van mogelijke EU-regelgeving.*"²

De afspraak in het coalitieakkoord en de uitspraken van de minister zijn een geweldig resultaat van de inzet van het MVO Platform in de afgelopen vier jaar. Het is voor het eerst dat het Nederlandse kabinet zich uitsprekt vóór de invoering van nationale wetgeving voor duurzaam en verantwoord ondernemen. In 2020 sprak het kabinet zich in de beleidsnota *Van Voorlichten tot Verplichten. Een nieuwe impuls voor Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemerschap* weliswaar uit voor de invoering van wetgeving, maar keek daarvoor met name naar de Europese Commissie. Tegelijkertijd startte het kabinet wel met de ontwikkeling van bouwstenen voor wetgeving, die op EU-niveau gebruikt zouden kunnen worden, maar ook zouden "klaarliggen" voor wetgeving op nationaal niveau mocht het in Europa niet (snel) genoeg lukken. Ondertussen bleef de Wet Zorgplicht Kinderarbeid op de plank liggen, en kwam het kabinet de belofte van minister Kaag om in het najaar van 2021 de Algemene Maatregel van Bestuur voor deze wet aan de Tweede en Eerste Kamer voor te leggen niet na.³

Het kabinet publiceerde in november 2021, na een uitgebreid proces de genoemde bouwstenen voor due diligence-wetgeving, waarin het kabinet zijn visie op de kernelementen van MVO-wetgeving (waaronder de verplichting, reikwijdte, het toezicht en de zorgplicht) uiteenzet.⁴ Het kabinet koos hierin voor een relatief ambitieuze lijn die veel overeenkomsten vertoont met de inzet van het MVO Platform voor wetgeving. Zo stelt het kabinet wat betreft reikwijdte voor dat alle grote bedrijven, alle middelgrote bedrijven (>50 medewerkers) in risicosectoren en het beursgenoteerd mkb onder de wet

¹ Verslag Commissiedebat IMVO, [2 december 2021](#).

² Coalitieakkoord 2021-2025, [Omzien naar elkaar, Vooruitkijken naar de toekomst](#).

³ Brief van Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking aan Eerste Kamer, [27 maart 2020](#).

⁴ Kamerbrief Bouwstenen voor wetgeving voor internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO), [5 november 2021](#).

dienen te vallen. De verplichting moet de zes stappen van de OESO-richtlijnen omvatten en het toezicht dient primair plaats te vinden via een publieke toezichthouder. Wat betreft het invoeren van een zorgplicht voor alle bedrijven in Nederland, waartoe de motie-Voordewind⁵ had opgeroepen, wilde het kabinet inzetten op de invoering van een Europese zorgplicht, ter verduidelijking van artikel 6:162 BW in Nederland (de onrechtmatige daad).

Met de publicatie van de bouwstenen reageerde het kabinet ook op het SER-advies *Effectieve Europese gepaste zorgvuldigheidswetgeving voor duurzame ketens*.⁶ In dit advies, dat uitsluitend uit naam van de sociale partners is verstuurd, zette de SER haar visie op hoe Europese wetgeving voor verantwoord ondernemen eruit zou moeten komen te zien uiteen. De SER reageerde hiermee op de adviesaanvraag en concept-bouwstenen van het kabinet.⁷

Initiatiefwet Verantwoord en Duurzaam Internationaal Ondernemen

In maart 2021 dienden de ChristenUnie, SP, PvdA en GroenLinks een voorstel voor de Wet Verantwoord en Duurzaam Internationaal Ondernemen in, op basis van de in 2020 ingediende initiatiefnota over hetzelfde onderwerp.⁸ In lijn met de gangbare procedures is dit wetsvoorstel na indiening voorgelegd aan de Raad van State. Op dit moment is onbekend wanneer de behandeling van dit wetsvoorstel begint.

Europese ontwikkelingen

In Europa begon het jaar goed nadat in maart het Europees Parlement het voorstel van Lara Wolters (PvdA) met daarin een aanbeveling voor een EU-richtlijn op due diligence aannam.⁹ Het rapport was een belangrijk signaal naar de Europese Commissie, maar kon niet voorkomen dat de publicatie van het voorstel van de Commissie voor een due diligence-richtlijn meermaals werd uitgesteld. Dit voorstel, dat aanvankelijk was aangekondigd voor het eerste kwartaal van 2021, is uiteindelijk in februari 2022 gepubliceerd. De Europese Commissie publiceerde wel het voorstel voor de herziene richtlijn voor duurzaamheidsrapportage (de Corporate Sustainability Reporting Directive, ter vervanging van de Richtlijn voor Niet-financiële rapportage), dat ook bepalingen over de rapportage over due diligence bevat.¹⁰ Ook het voorstel voor een verordening over ontbossingsvrije producten werd in november gepubliceerd.¹¹

Sectorale samenwerking

In de loop van het jaar werd bevestigd dat het kabinet en het ministerie van Buitenlandse Zaken weinig voelen voor een actieve rol van de overheid in het nieuwe beleid voor sectorale samenwerking. Het kabinet is van mening dat de toezichthoudende rol die de overheid met de invoering van wetgeving op zich neemt niet gepaard kan gaan met de deelname aan multistakeholderinitiatieven om verantwoord ondernemen te bevorderen. Ondanks bijna Kamerbrede druk om wel betrokken te blijven bij de initiatieven die onder het nieuwe beleid voor sectorale samenwerkingen opgezet worden, lijkt het kabinet niet van plan van standpunt te veranderen. In november werd de motie-Amhaouch c.s., die het kabinet vraagt de ondersteuning van huidige convenanten te continueren en aan te sluiten bij de gesprekken voor een nieuw kleding- en textielconvenant, breed aangenomen in de Kamer.¹² Het nieuwe beleid voor sectorale samenwerking wordt naar verwachting pas in het najaar van 2022 gepubliceerd.

⁵ Motie van het lid Voordewind over een algemene zorgplicht voor bedrijven overeenkomstig de OESO-richtlijnen, [8 december 2020](#).

⁶ SER, *Effectieve Europese gepaste zorgvuldigheidswetgeving voor duurzame ketens*, [14 oktober 2021](#).

⁷ Adviesaanvraag over gepaste zorgvuldigheidsverplichting in nieuwe wetgeving internationaal MVO, [20 mei 2021](#).

⁸ Initiatiefwet Verantwoord en Duurzaam Internationaal Ondernemen, [11 maart 2021](#).

⁹ Verslag met aanbevelingen aan de Commissie inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven en verantwoordingsplicht van ondernemingen, [12 februari 2021](#).

¹⁰ Voorstel van de Europese Commissie voor de Corporate Sustainability Reporting Directive, [21 april 2021](#).

¹¹ Voorstel van de Europese Commissie voor een verordening over ontbossingsvrije producten, [17 november 2021](#).

¹² Motie van het lid Amhaouch c.s. over de ondersteuning van de huidige IMVO-convenanten continueren, [25 november 2021](#).

Maatschappelijk Verantwoord Inkopen & Internationale Sociale Voorwaarden

Ook op het gebied van verantwoorde inkoop was het kabinet in 2021 vooral bezig met het uitwerken van de mogelijke verbeteringen die in de IMVO-beleidsnota *Van Voorlichten tot Verplichten* stond genoemd. Het kabinet had toegezegd om de nieuwe maatregelen te publiceren in een Uitvoeringsagenda voor de Internationale Sociale Voorwaarden en die voor het einde van 2021 te publiceren. Dat is echter nog altijd niet gebeurd en op dit moment is onbekend wanneer deze uitvoeringsagenda wel wordt gepubliceerd. Positief was wel dat het kabinet heeft toegezegd de toepassing van de ISV beter te gaan monitoren.¹³ Ook werd in 2021 de pilot 'ondersteuning ISV' gestart, waarbij inkopers ondersteuning kunnen krijgen bij het integreren van het onderwerp verantwoorde waardeketens in hun aanbesteding. Bij het Verantwoordingsdebat 2020 diende de Partij voor de Dieren samen met een aantal andere oppositiepartijen een motie in die het kabinet verzoekt om ambitieuze en meetbare doelen op te stellen voor de toepassing van de ISV in de gunningscriteria in aanbestedingen van de Rijksoverheid.¹⁴ Deze motie werd breed aangenomen.

Nationaal Actieplan Mensenrechten en Bedrijfsleven (NAP)

In 2021 is het kabinet begonnen met de uitwerking van het nieuwe Nationaal Actieplan voor Mensenrechten en het Bedrijfsleven, met het Nationaal Baseline Assessment als uitgangspunt.¹⁵ In juni heeft een stakeholderconsultatie plaatsgevonden om input op te halen. Het ministerie was van plan om in september in een nieuwe stakeholderconsultatie het concept-NAP te bespreken, maar heeft dit later uitgesteld tot 2022.

Update van de OESO-richtlijnen

Wat betreft de "stocktaking" van de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de Nederlandse positie daarin zijn de vorderingen gering. De MVO-werkgroep binnen de OESO organiseerde een online consultatie, sprak met vele NCP's en stelde een inventarisatiedocument op. OESO-landen spraken zich nog niet (openlijk) uit voor een update van de Richtlijnen en er leek momentum voor Nederland om dat wel te doen en daarmee de OESO in zet in de juiste richting te geven. In reactie op een brief aan toenmalig minister De Bruijn van het MVO Platform stelde het ministerie met meerdere OESO-lidstaten te spreken over de mogelijkheden van een update, maar zich nog niet te willen uitspreken.¹⁶

MVO-voorwaarden ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Een positieve ontwikkeling was de aankondiging van staatssecretaris Keijzer in juni 2021 dat het ministerie van Economische Zaken en Klimaat in navolging van het ministerie van Buitenlandse Zaken nu ook MVO-voorwaarden zal hanteren bij een aantal steunregelingen voor bedrijven.¹⁷ Concreet betekent dit dat bij elf financieringsinstrumenten de overheid bedrijven zal informeren en adviseren over MVO-normen, en bij vijf financieringsregelingen ook de naleving van MVO-normen door bedrijven zal beoordelen en monitoren. Het ministerie geeft wel aan dat een wijziging van de Kaderwet noodzakelijk zou zijn om MVO-voorwaarden toe te passen bij alle EZK- en LNV-subsidies, omdat deze voorwaarden gerelateerd moeten zijn aan het doel van de subsidie. De staatssecretaris heeft wel aangegeven dat het ministerie 'stapsgewijs' de voorwaarden zal toepassen op alle EZK-instrumenten.

Ontwikkelingen in de Kamer

Over het algemeen hebben de partijen in de Tweede Kamer een progressieve ontwikkeling doorgemaakt op het gebied van MVO, met als hoogtepunt de opname van de invoering van nationale

¹³ Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2020, [Lijst van vragen en antwoorden Jaarverslag Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2020](#), p. 29-30.

¹⁴ Motie van het lid Van Raan c.s. over ambitieuze en meetbare doelstellingen voor het toepassen van de internationale sociale voorwaarden bij aanbestedingen van de rijksoverheid, [9 juni 2021](#).

¹⁵ Nationaal Baseline Assessment Mensenrechten en het Bedrijfsleven, [31 augustus 2020](#).

¹⁶ Brief MVO Platform over de OESO-richtlijnen, [2 november 2021](#).

¹⁷ Brief van de staatssecretaris voor Economische Zaken en Klimaat, [15 juni 2021](#).

MVO-wetgeving in het coalitieakkoord van december. Enkele jaren geleden zou een dergelijke afspraak ondenkbaar zijn geweest.

Overige beleidsontwikkelingen

Het ministerie is in 2021 ook begonnen met de voorbereidingen voor de oprichting van het IMVO-steunpunt, dat bedrijven voorlichting over de OESO-richtlijnen moet bieden. Naar verwachting komt er in 2022 meer duidelijkheid over de inrichting van dit steunpunt.

De Kamer heeft na het opstappen van het kabinet in januari 2021 de Wet Ruimte voor Duurzaamheidsinitiatieven controversieel verklaard en daarmee de behandeling van dit wetsvoorstel stilgelegd. In het coalitieakkoord is opgenomen dat het kabinet een aangepast wetsvoorstel zal indienen.

In het coalitieakkoord staan naast de hiervoor genoemde wetsvoorstellen ook nog andere relevante maatregelen op het gebied van MVO: zo zal het kabinet maatschappelijk ondernemerschap stimuleren door de introductie van de 'Maatschappelijke B.V.' als rechtsvorm. Ook noemt het akkoord dat er een 'eenduidig kader voor rapportage-eisen voor bedrijven' komt (onduidelijk is of hier wordt verwezen naar de EU-richtlijn voor duurzaamheidsrapportage) en dat er bindende afspraken komen om de positie van (Nederlandse?) boeren te versterken. Ook verwacht de overheid van supermarkten dat zij transparantie zullen geven over hoe zij hun assortiment verduurzamen, inclusief inkoopgedrag en eerlijke prijzen voor boeren. Op het gebied van inkoop committeert het coalitieakkoord zich (slechts) aan de inkoop van duurzaam en lokaal geproduceerd voedsel.

De EU-Conflictmineralenverordening is in 2021 ook in Nederland in werking getreden en de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) is begonnen met het toezicht op de naleving van de verordening.

2.2 Inzet en resultaten MVO Platform

Het MVO Platform heeft zich in 2021 gericht op het pleiten voor de doordachte mix van vrijwillige en bindende beleidsmaatregelen op het gebied van MVO. De nadruk lag daarbij op de invoering van due diligence-wetgeving in Nederland en het beïnvloeden van de beleidsontwikkelingen op dat gebied. Daarnaast heeft het MVO Platform ook aandacht gevraagd voor andere onderdelen van de beleidsmix, zoals het IMVO-convenantenbeleid en het beleid voor Maatschappelijk Verantwoord Inkopen.

Absoluut hoogtepunt in 2021 was de aankondiging van de invoering van wetgeving voor verantwoord ondernemen in Nederland – eerst door het kabinet, snel daarna ook in het coalitieakkoord. Een ander concreet positief resultaat is de invoering van MVO-voorwaarden voor financieringsinstrumenten van het ministerie van EZK, waar het MVO Platform jarenlang voor heeft gepleit. Op het gebied van verantwoorde inkoop en de toegang tot remedie (in het NAP) is veel inzet geweest en lijken positieve beleidsveranderingen op handen te zijn, maar dit wordt naar verwachting pas in 2022 duidelijk.

Historische toezegging voor wetgeving voor verantwoord en duurzaam ondernemen

Het werk met betrekking tot wetgeving voor verantwoord ondernemen werd ook in 2021 voortgezet door de werkgroep Wetgeving, in nauwe samenwerking met het coördinatiepunt. Gezien de belangrijke ontwikkelingen op het gebied van wetgeving in 2021 en de invloed die dat heeft gehad op het werk van zowel het coördinatiepunt als de werkgroep Wetgeving, worden hier de belangrijkste activiteiten en resultaten van de werkgroep Wetgeving genoemd. Meer details zijn te vinden in het verslag over 2021 van de werkgroep Wetgeving.

Eind 2021 werd een belangrijke stap gezet naar het bereiken van het doel waarvoor het MVO Platform al sinds 2001 voor pleit: de invoering van wetgeving voor maatschappelijk verantwoord ondernemen (zie paragraaf 2.1). Dit is een geweldig resultaat van de inzet van het MVO Platform in de afgelopen jaren en met name sinds de oprichting van de werkgroep wetgeving in 2018.

De werkgroep wetgeving begin 2021 bestond uit zeventien leden, waarvan het merendeel ook lid is van het MVO Platform. De werkgroep wetgeving bestaat uit drie subgroepen, die zich richten op respectievelijk de inhoud, de politieke ontwikkelingen en de campagne rondom due diligence-wetgeving.

De inhoudsgroep heeft in 2021 wat in de luwte geopereerd. Er waren in 2021 geen grote inhoudelijke vraagstukken door het voorwerk wat in de voorafgaande jaren heeft plaatsgevonden. Wel is er veel aandacht besteed aan juridische vraagstukken. Er werden verschillende inhoudelijke sessies gehouden, onder meer over de initiatiefwet, de Duitse MVO-wetgeving en het toezicht op de Conflictmineralenverordening. Ook werd een rondetafel met partnerorganisaties uit productielanden georganiseerd om de impact van due diligence-wetgeving meer onder de aandacht te brengen, waar onder meer beleidsmakers bij aanwezig waren.

De politieke groep en het coördinatiepunt hebben zich gericht op de coalitieonderhandelingen en het opbouwen van contacten met nieuwe Kamerleden. In het najaar intensiveerde het politieke werk, met onder andere de deelname aan een rondetafel over IMVO, de begrotingsbehandeling, het Commissiedebat IMVO en de presentatie van het coalitieakkoord. Ook zijn er contacten gelegd met de nieuwe minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en de ministeries die betrokken zijn bij het wetgevingstraject. Enkele maanden na het gesprek van het coördinatiepunt met de minister volgde de aankondiging van wetgeving.

In 2021 is de campagne voor wetgeving op stoom gekomen. Het belangrijkste campagne-instrument was het Initiatief Duurzaam en Verantwoord Ondernemen (IDVO), een coalitie van bedrijven, wetenschappers, kerken, ngo's, vakbonden en anderen (www.IDVO.org). Het aantal leden van deze

coalitie is verder uitgebreid: in december bestond de coalitie uit 136 leden, waarvan meer dan de helft bedrijf is. De leden hebben gezamenlijk een groot aantal activiteiten ondernomen: zoals een [brief](#) aan de informateur, deelname aan [de Rondetafel IMVO](#) van verschillende steunbetuigers aan IDVO en [opinieartikelen](#). Hoogtepunt van de campagne was [de aanbidding van de petitie](#) met meer dan 40.000 (!) handtekeningen aan de Tweede Kamer op 30 november en de daarbij behorende [overhandiging van een boodschappentasje](#) met producten van bedrijven uit het initiatief.

Met betrekking tot wetgeving heeft het MVO Platform de volgende stukken gepubliceerd in 2021:

- [Visiestuk due diligence-wetgeving en het midden- en kleinbedrijf](#)
- [Positiepaper rondetafel IMVO Tweede Kamer](#)
- De [reactie van het MVO Platform](#) op de EU-consultatie over duurzaam ondernemingsbestuur
- Een nieuwsbericht over de [publieke steun](#) in Nederland voor MVO-wetgeving
- Een nieuwsbericht over de [tijdslijnen voor wetgeving](#)
- Publieke reacties op de indiening van de initiatiefwet [Verantwoord en Duurzaam Internationaal Ondernemen](#), de [publicatie van het SER-advies](#) *Effectieve Europese gepaste zorgvuldigheidswetgeving voor duurzame ketens*, de [aankondiging van nationale wetgeving door het kabinet](#) en de [publicatie van het coalitieakkoord](#).
- Twee brieven aan de informateurs en formerende partijen ([mei 2021](#) en [oktober 2021](#)).
- Brief aan de Tweede Kamer voor het [Commissiedebat IMVO](#).

Het werk van de werkgroep vindt plaats in nauwe samenhang met de activiteiten van het coördinatiepunt.

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat zet eindelijk stappen op het gebied van MVO

De aankondiging van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat om MVO-voorwaarden te introduceren bij de financieringsinstrumenten van dit ministerie is een belangrijk resultaat van het werk van het MVO Platform hierop in de afgelopen jaren. De eventuele politieke aandacht voor dit besluit volgt pas in 2022, als het op de agenda staat van het Kamerdebat over het Bedrijfslevenbeleid.

Nationaal Actieplan Mensenrechten en Bedrijfsleven: toegang tot remedie lijkt te verbeteren

Het MVO Platform heeft in 2021 zich met betrekking tot het Nationaal Actieplan (NAP) voor Mensenrechten en het Bedrijfsleven met name gericht op het beïnvloeden van de derde pijler van de UNGP's over de toegang tot remedie. In samenwerking met juridische experts binnen en buiten het Platform is een document opgesteld met 47 aanbevelingen om de toegang tot remedie of herstel voor slachtoffers van schendingen te verbeteren.

Het MVO Platform publiceerde het volgende document op dit onderwerp:

- [Input voor de herziening van het Nationaal Actieplan Bedrijfsleven en Mensenrechten: Effectieve remedie \(Derde Pijler UNGP's\)](#)

Update OESO-richtlijnen – nog een lange weg te gaan

Het MVO Platform heeft ook in 2021 gepleit voor een update van de OESO-richtlijnen, om zo ervoor te zorgen dat een aantal onderwerpen en elementen die in de huidige richtlijnen geen of beperkte aandacht krijgen wel worden opgenomen in een nieuwe versie (bijvoorbeeld klimaat, dierenwelzijn, gender, landrechten en digitalisering). Belangrijke stap hierin is dat Nederland zich binnen de OESO uitspreekt als voorstander van een herziening, om zo ook andere landen te overtuigen zich hiervoor uit te spreken. Het MVO Platform publiceerde een visiedocument met de inhoudelijke opvattingen van het Platform over de verbeteringen die in herziene OESO-richtlijnen zouden moeten worden doorgevoerd. Ook nam het MVO Platform deel aan een online consultatie van de OESO. Er wordt binnen het Platform door een aantal leden in een groep samengewerkt op dit onderwerp en er is ook contact met OECD Watch over een mogelijke update. Het MVO Platform besloot in een brief aan de

minister op te roepen om steun uit te spreken en samen met andere koploperlanden maatschappelijk verantwoord ondernemen ook via deze route verder te brengen.

De mogelijke herziening van de OESO-richtlijnen kwam aan de orde in de volgende documenten:

- [Input voor de consultatie over de OESO-richtlijnen](#)
- [Brief aan de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over de OESO-richtlijnen](#)
- [Visiedocument OESO-richtlijnen](#)

Druk op overheid om verantwoorde ketens te bevorderen via het inkoopbeleid

De module Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) is tot stand gekomen dankzij financiële steun en deelname van Fair Wear Foundation, CNV Internationaal, MondiaalFNV, de leden binnen de alliantie Work No Child's Business (Stop Kinderarbeid (vertegenwoordigd door Arisa), Save the Children en Unicef), en Fairtrade Nederland (Max Havelaar). Het doel van deze module is om extra aandacht te besteden aan het bevorderen van verantwoorde productieketens via de overheidsinkoop. In 2021 zijn verschillende activiteiten ondernomen: zo is er een stakeholderanalyse opgesteld, zijn er gesprekken geweest met de ministeries van Binnenlandse en Buitenlandse Zaken en is er richting de Kamer aandacht gevraagd voor het onderwerp, onder andere rond de publicatie van de jaarverslagen van de ministeries, waaronder de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk. Ook is een visiestuk ontwikkeld met daarin de standpunten van het Platform over het bevorderen van verantwoorde ketens door middel van MVI en de Internationale Sociale Voorwaarden (ISV). Het coördinatiepunt heeft ook meegedacht over de publicatie van voorlichtingsmaterialen door lidorganisaties.

In het najaar is een rapport gepubliceerd dat de aandacht voor verantwoorde productieketens in twintig overheidsaanbestedingen onder de loep neemt en concrete aanbevelingen doet aan beleidsmakers.

In het kader van de module MVI zijn de volgende documenten gepubliceerd:

- [Brief aan de Tweede Kamer over MVI.](#)
- [Visiestuk over MVI en verantwoorde productieketens.](#)
- Het rapport [Goed voorbeeld doet volgen? Onderzoek naar aandacht voor verantwoorde waardeketens in aanbestedingen.](#)

Terugtrekkende overheid bij beleid voor sectorale samenwerking

Nadat het kabinet in oktober 2020 aankondigde dat het IMVO-convenantenbeleid vervangen zou worden door het beleid voor sectorale samenwerking heeft het MVO Platform een visiedocument ontwikkeld met daarin de kernpunten die het nieuwe beleid volgens het Platform zou moeten bevatten. Hierin pleit het MVO Platform onder meer voor een kwaliteitsbewakende, faciliterende en normstellende rol voor de overheid in nieuwe initiatieven. Dit document is gedeeld met beleidsmakers. In het najaar is in het Platform verder gesproken over de toekomst van het beleid voor sectorale samenwerking en de financiering van de deelname van maatschappelijke organisaties en vakbonden.

Het MVO Platform heeft in 2021 in de volgende stukken aandacht besteed aan dit onderwerp:

- [Visiestuk sectorale samenwerking](#)
- Brief aan de Tweede Kamer voor het [Commissiedebat IMVO.](#)

Gesprekspartner voor overheid, politiek en andere belanghebbenden

In 2021 onderhield het MVO Platform de relaties met het ministerie van Buitenlandse Zaken. Zo kon het MVO Platform meedenken over de invulling van de bouwstenen voor IMVO-wetgeving en vonden gesprekken plaats over andere onderdelen van de doordachte beleidsmix. Het MVO Platform was ook een gesprekspartner voor verschillende andere ministeries.

VNO-NCW, het ministerie van Buitenlandse Zaken en het MVO Platform zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor multistakeholderdialoog over het IMVO-beleid. In 2021 zijn deze partijen wel een aantal keer bijeengekomen, maar hebben er geen sessies plaatsgevonden. De dialoog wordt in 2022 voortgezet.

Het MVO Platform trad in de loop van 2020 toe tot de IMVO-commissie van de Sociaal-Economische Raad (SER). Het MVO Platform heeft in het afgelopen jaar als adviserend lid actief deelgenomen aan het ontwikkelproces van het SER-advies over de bouwstenen voor IMVO-wetgeving. Bij de totstandkoming van het uiteindelijke briefadvies¹⁸ was het MVO Platform echter niet betrokken.

Het MVO Platform onderhield goede contacten met Kamerleden en hun medewerkers in de commissie Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. Er vonden gesprekken plaats met Kamerleden en hun medewerkers en er was met name contact ter kennismaking na de verkiezingen en in de aanloop naar relevante debatten en schriftelijk overleggen.

Met de nieuwe, tijdelijke minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking had het MVO Platform goed contact. De minister reageerde positief op de uitnodiging van het Platform voor een gesprek, waarin een constructieve uitwisseling over MVO-wetgeving plaatsvond. Ook vond er een briefuitwisseling plaats over de herziening van de OESO-richtlijnen.

In Kamerstukken werd onder meer gerefereerd aan het MVO Platform in de Memorie van Toelichting bij de het wetsvoorstel Verantwoord en Duurzaam Internationaal Ondernemen¹⁹ en antwoorden op Kamervragen van Jasper van Dijk (SP) over de Wet Zorgplicht Kinderarbeid en de lobby tegen wetgeving voor verantwoord ondernemen²⁰. Tijdens het Commissiedebat IMVO in december refereerde minister De Bruijn aan gesprekken met het MVO Platform en leden en benadrukte daarbij de belangrijke rol van maatschappelijke organisaties in het IMVO-beleid.²¹

Het coördinatiepunt organiseerde in 2021 netwerkbijeenkomsten met andere relevante netwerkorganisaties en maatschappelijke organisaties in het veld van MVO, milieu en ontwikkelingssamenwerking.

Naast de bovengenoemde documenten stuurde het MVO Platform de volgende brieven aan bewindspersonen:

- Een brief aan de [staatssecretaris voor Economische Zaken en Klimaat](#).
- Meerdere brieven aan minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking De Bruijn ([augustus](#), [september](#) (in samenwerking met MVO Nederland), [november](#) (herziening OESO-richtlijnen) en [december](#) 2021).

Inzet op Europees niveau via ECCJ

Het MVO Platform is medeoprichter en stuurgroeplid van de *European Coalition for Corporate Justice* (ECCJ), een Europees netwerk dat nationale coalities en maatschappelijke organisaties uit meer dan tien Europese landen. ECCJ streeft naar Europese wet- en regelgeving die maatschappelijke plichten en aansprakelijkheid van bedrijven vastlegt en heeft daar in 2021 zeer sterk op ingezet, zowel richting het Europees Parlement (dat in februari 2021 met een grote meerderheid instemde met het due diligence-voorstel van het lid Lara Wolters (S&D)) en de Europese Commissie (waar de

¹⁸ SER, Effectieve Europese gepaste zorgvuldigheidswetgeving voor duurzame ketens, [14 oktober 2021](#).

¹⁹ Memorie van Toelichting wetsvoorstel Verantwoord en Duurzaam Internationaal Ondernemen, [11 maart 2021](#).

²⁰ Antwoord op vragen van het lid Jasper van Dijk over de lobby en vertragingen in zowel het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen op Europees niveau als de Wet Zorgplicht Kinderarbeid op nationaal niveau, [31 augustus 2021](#); Antwoord op vragen van het lid Jasper van Dijk over de lobby en vertragingen in zowel het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO) op Europees niveau als de Wet Zorgplicht Kinderarbeid op nationaal niveau, [17 november 2021](#).

²¹ Commissiedebat IMVO, [2 december 2021](#).

eurocommissarissen Didier Reynders en Thierry Breton aan een voorstel voor een richtlijn (werken). Het MVO Platform werkte in 2021 nauw samen met ECCJ aan de realisatie van MVO-wetgeving op nationaal en Europees niveau.

2.3 Ontwikkelingen Platform

Coördinatiepunt

Het coördinatiepunt van het MVO Platform is ondergebracht bij SOMO. In 2021 bemensten Gisela ten Kate, David Ollivier de Leth en Trude Vredeveld het coördinatiepunt. Daarnaast is Manon Wolfkamp ingezet voor het leiden van de werkgroep wetgeving en voor het opvangen van verlof. Het MVO Platform werkte voor de interne en externe communicatie samen met medewerkers van het communicatieteam van SOMO. In 2021 bestond de stuurgroep van het MVO Platform uit medewerkers van FNV (voorzitter), Milieudefensie, Oxfam Novib, Fairtrade Nederland en SOMO.

Het coördinatiepunt van het MVO Platform probeert continue bij haar leden te peilen of de focus en de aanpak van het MVO Platform aansluit bij de behoeften en verwachtingen van de leden, voornamelijk tijdens Platformvergaderingen, (ad-hoc) lobbyoverleg of andere bijeenkomsten. In 2021 heeft het coördinatiepunt geen formele evaluatie gedaan naar de tevredenheid van de leden.

Communicatie

Het MVO Platform communiceert intern via mailinglijsten, de interne nieuwsbrief en de online Community. Er zijn in 2021 twaalf nieuwsbrieven verstuurd naar ongeveer 140 ontvangers. Voor externe communicatie gebruikt het MVO Platform de website (beschikbaar in het Nederlands en Engels) en Twitter. Het aantal bezoekers op de website steeg licht naar 8.698 unieke bezoekers (2020: 8.445 bezoekers). Het aantal volgers op Twitter groeide naar 2.840 (2020: 2.720).

Het MVO Platform kreeg in 2021 op verschillende momenten media-aandacht: onder andere in het nieuws over de aankondiging van MVO-wetgeving door minister de Bruijn²², bij de publicatie van het rapport over Maatschappelijk Verantwoord Inkopen²³ en in een achtergrondartikel over de ontwikkelingen rondom Europese MVO-wetgeving.²⁴

Uitwisseling

Het MVO Platform organiseerde in 2021 vijf Platformvergaderingen, twee stuurgroepvergaderingen en diverse (ad-hoc) lobby- en/of uitwisselingsbijeenkomsten. Het MVO Platform organiseerde bijeenkomsten om gezamenlijke lobby en kennisuitwisseling te faciliteren, bijvoorbeeld met betrekking tot het beleid voor sectorale samenwerking en de financiering daarvan. Ook werd een gastlezing georganiseerd over de maatschappelijke impact van techbedrijven.

Strategie

2021 was het eerste jaar van het nieuwe strategieplan van het MVO Platform, dat loopt van 2021 tot en met 2025. Ten opzichte van de vorige strategie blijven de twee hoofddoelstellingen van het Platform grotendeels hetzelfde: het versterken van het maatschappelijk middenveld en het bereiken van ambitieus en effectief overheidsbeleid op het gebied van MVO. Onderdeel van de strategie is ook het herzien en actualiseren van de politieke doelstellingen van het Platform. In het kader daarvan worden in 2022 enkele thematische bijeenkomsten gehouden.

Ontwikkelingen in het netwerk

²² De Volkskrant, [4 december 2021](#).

²³ Trouw, [25 november 2021](#).

²⁴ FD, [5 juli 2021](#).

In 2021 had het MVO Platform 23 leden (zie bijlage I). In 2021 keerde Fairfood terug als lid en werden Solidaridad en Woord en Daad aspirant-lid, gevolgd door officieel lidmaatschap begin 2022.

Het MVO Platform is adviserend lid van de SER-commissie Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO) en nam deel aan de vergaderingen van deze commissie, met name over het advies *Effectieve Europese gepaste zorgvuldigheidswetgeving voor duurzame ketens*. Het MVO Platform, evenals de andere adviserende leden, zijn geen afzenders of co-auteurs van het uiteindelijke advies.

4. Financieel overzicht

Hieronder is de financiële rapportage van het MVO Platform over 2021 te vinden.

Lasten	Begroot €	Gerealiseerd €
Personeelslasten		
<i>Personeelskosten</i>		
Coördinatie	192,750	170,888
<i>Personeelskosten modules</i>		
MVI	20,000	19,315
Subtotaal personeelslasten	212,750	190,203
Projectlasten		
<i>Communicatie: website en publicaties</i>	2,750	4,552
<i>Overige projectkosten</i>	1,000	2,543
<i>Onvoorzien</i>	1,000	
Subtotaal projectlasten	4,750	7,095
Totale lasten	217,500	197,298

Baten	Begroot €	Gerealiseerd €
Ledenbijdragen		
ActionAid	5,000	5,000
Amnesty International	8,000	8,000
Arisa	2,000	2,000
Both Ends	5,000	5,000
CNV	8,000	8,000
Cordaid	14,000	14,000
Fair Wear Foundation	5,000	5,000
FNV	18,000	18,000
Goede Waar & Co	500	500
Hivos	14,000	14,000
FairFood	-	5,000
Fairtrade Nederland	5,000	5,000
Milieudefensie	8,000	8,000
Oxfam Novib	18,000	18,000
PAX	8,000	8,000
Save the Children	8,000	8,000
Schone Kleren Campagne	5,000	5,000
SOMO	18,000	18,000
Terre des Hommes	8,000	8,000
UNICEF Nederland	14,000	14,000
VBDO	2,000	2,000
World Animal Protection	5,000	5,000
Subtotaal ledenbijdragen	178,500	183,500
Overige bijdragen		
Module MVI:		
<i>CNV - MVI</i>	2,000	2,000
<i>Fair Wear Foundation MVI</i>	5,000	5,000
<i>FNV MVI</i>	4,000	6,000
<i>Fairtrade</i>	2,000	2,000
<i>WNCB MVI</i>	7,000	7,000
Vergoeding SER IMVO-comissie	-	3,690
Subtotaal overige bijdragen	20,000	25,690
Nog te werven:	9,000	-
Bijdrage uit reserve:	10,000	-
Totaal baten	217,500	209,190
Saldo baten -/- lasten		11,892

Bijlage I – Lijst deelnemende organisaties 2021

1. ActionAid
2. Amnesty International - sectie Nederland
3. Arisa
4. Both ENDS
5. CNV Internationaal
6. Cordaid
7. Fair Wear Foundation
8. FNV
9. Goede Waar & Co
10. Hivos
11. Milieudefensie
12. Oxfam Novib
13. PAX
14. Schone Kleren Campagne
15. SOMO
16. Save the Children
17. Fairtrade Nederland (voorheen Stichting Max Havelaar)
18. Stop Kinderarbeid
19. Tax Justice NL
20. Terre des Hommes
21. Unicef Nederland
22. VBDO
23. World Animal Protection

Aspirant-leden:

- Solidaridad
- Woord en Daad